

Τά Συνοδικά Κείμενα

Ὁ Συνοδικός Τόμος τοῦ 1850 διαπνέεται ἀπό ἓνα «πνεῦμα» πίστεως καί οἰκονομίας ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καί συνιστᾷ ὅτι ὅλα μέσα στήν Ἐκκλησία πρέπει νά γίνωνται μέ τήν τήρηση τῶν ἱερῶν Κανόνων. Ἡ πίστη καί ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε μέ τήν ἀκρίβεια εἴτε μέ τήν οἰκονομία, ἐπιτυγχάνεται πάντοτε μέ τήν διατήρηση καί διασφάλιση τῶν ἱερῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό καί στόν Συνοδικό Τόμο γράφεται: «... συνιδόντες δέ καί τήν χρείαν τῆς κατ' ἐκεῖνο τό νεοσύστατον Κράτος διακονίας τῆς Πίστεως, καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας τῆς Ἐνότητος, καί συσκευάμενοι ὅπως ἦ τε ἁγία ἡμῶν πίστις διατηρηθῆ ἔσσει ἀλώβητος, καί οἱ Κανόνες τῶν θείων Πατέρων ἀπαραβίαστοι καί ἀπαρασάλευτοι, ὥστε εἶναι πάντα ἡμᾶς, ὡς ἐν τῇ αὐτῇ Πίστει, οὕτω καί ἐν τῇ αὐτῇ οἰκονομίᾳ τῆς Ἐνότητος».

Ἡ Ἐκκλησία μας μέ τήν αὐτοκεφαλία της, καθώς ἐπίσης καί κάθε αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία, δέν σημαίνει ὅτι ἀπέκτησε ἢ ἀποκτᾷ τήν ἀνεξαρτησία της ἀπό τήν Μητέρα Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἀλλά βρίσκεται σέ μιά σχέση ἀλληλεξάρτησης μέ Αὐτό. Τό αὐτοκέφαλο δέν εἶναι δυνατόν νά διασπᾷ τήν ἐκκλησιαστική ἐνότητα, ἀλλά τήν ἐνισχύει ποικιλοτρόπως.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐν Ἑλλάδι πρέπει νά ἐφαρμοζῆ καί νά τηρῆ ἐπακριβῶς τούς ὅρους τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου, γιατί αὐτοί οἱ ὅροι ἐκφράζουν τήν ὅλη ἐκκλησιολογία καί θεολογία πού παρουσιάζει καί ἐκφράζει ὁ Συνοδικός Τόμος στό προοίμιό του. Ἡ ἄρνηση τηρήσεως τῶν ὅρων αὐτῶν στήν πραγματικότητα ἀλλοιώνει τήν ἐκκλησιολογία, διασπᾷ καί ἀπομακρύνει τήν Ἐκκλησία ἀπό τήν θεολογία τοῦ κειμένου αὐτοῦ καί εἶναι ἓνα *de facto* ἰδιότυπο σχίσμα.

Ἄλλωστε συμφέρει ποικιλοτρόπως τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἢ διαφύλαξη τοῦ Συνοδικοῦ αὐτοῦ Τόμου, διότι αὐτό τό κείμενο ὡς ἀπόφαση Διορθοδόξου Συνόδου καί ὡς ἔμπνευση καί ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ἀπελευθέρωσε ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας πού ἐπέβαλαν οἱ Βαυαροί, καί τὴν βοηθᾷ νὰ διατηρῆται ἐλεύθερη ἀπὸ τυχόν στό μέλλον πολιτικές ἐπεμβάσεις στὰ ἐσωτερικά της πράγματα. Ἀκριβῶς γι' αὐτόν τόν λόγο δέν μπορεῖ νὰ ὑποστηρίξει κανεὶς τὴν ἄποψη ὅτι τόσο ὁ Συνοδικός Τόμος ὅσο καί οἱ Πατριαρχικὲς Πράξεις ἔχουν ἐποχιακό χαρακτήρα. Ἐπίσης, δέν συμφέρει τὴν Ἐκκλησία νὰ υἱοθετήσῃ τὴν παλαιότερη νομολογία τοῦ Σ.τ.Ε. ὅτι, δηλαδή, ἡ ἀναφορά τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καί τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928 ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Σύνταγμα ἀφορᾷ μόνο στό θέμα τῆς συγκρότησης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Αὐτό ὅπωςδήποτε συμφέρει τὴν ἐκάστοτε Πολιτεία γιὰ νὰ ἀναιρέσῃ ὅλο τό θεολογικὸ καί ἐκκλησιολογικὸ περιεχόμενο τοῦ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1850 καί τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως τοῦ 1928. Ἀντίθετα καί ὡς πρὸς τό σημεῖο αὐτό, πρέπει ἡ Ἐκκλησία μας νὰ υἱοθετήσῃ τὴν θέση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅτι ὀλόκληρος ὁ Συνοδικός Τόμος τοῦ 1850 καί ὀλόκληρη ἡ Πατριαρχικὴ Πράξις τοῦ 1928 ἔχουν ἀπόλυτη ἰσχὺ καί ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησιολογία καί ὡς πρὸς τὴν συνταγματικὴ τους κατοχύρωση.

Ἐπομένως, πρέπει νὰ εἴμαστε «ὑπερασπιστές» τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ σαφῶς αὐτό πρέπει νὰ γίνε-ται μέσα στὰ θεολογικά, ἐκκλησιολογικά καί κανονικά πλαίσια πού περιγράφει ὁ Συνοδικός Τόμος μέ τόν ὁποῖο δόθηκε ἡ Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας μας, καθὼς ἐπίσης καί σέ συνάρτηση μέ τὴν Πατριαρχικὴ Πράξις τοῦ 1928. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τόσο ὡς ἀνεξάρτητη διοίκηση ὅσο καί μέ τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά ἀσκῆται ἡ διοίκηση αὐτή, πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ στὸν Συνοδικὸ Τόμο τοῦ 1850 καί τὴν Πατριαρχικὴ Πράξις τοῦ 1928. Κάθε παρέκλιση ἀπὸ τὰ

Συνοδικά καί Πατριαρχικά αὐτά κείμενα συνιστᾷ ἔλλειμα κανονικότητος.

Νοέμβριος 2003

Αὐτοκεφαλία καί ὁ Συνοδικός Τόμος τοῦ 1850

* * *

Ἡ Πατριαρχική Πράξις τοῦ 1928 εἶναι ἓνα κείμενο κανονικό πού συνιστᾷ τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά διοικοῦνται οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἐπαρχίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀπό τήν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Μερικές ἡγεσίες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεδίωξαν νά ἀλλοιώσουν τούς ὅρους τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως εἴτε ἐπισημως εἴτε ἀνεπισημως, ἀλλά πάντοτε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο παρέμεινε σταθερό στήν διαφύλαξη τῶν ὄρων τῆς Πράξεως αὐτῆς.

Πεποίθησή μου εἶναι ὅτι δέν ἐπιτρέπεται νά γίνωνται «ἀψιμαχίες» πάνω στό θέμα αὐτό, ἀλλά θά πρέπη ἀφ' ἑνός μέν νά δεχθῆ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐκ νέου τήν Πατριαρχική Πράξις τοῦ 1928 ὡς ἓνα σημαντικό κείμενο, ἀφ' ἑτέρου δέ νά συγκροτηθῆ Ἐπιτροπή ἐξ ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία νά ἐξετάσῃ καί νά ἐρμηνεύσῃ ἀκόμη περισσότερο τά τρία κανονικά βάρθρα τῆς Πατριαρχικῆς Πράξεως, ἥτοι πῶς οἱ Ἐπαρχίες αὐτές νοοῦνται ὡς «Ἐπαρχίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου», τί σημαίνει διοίκηση ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος «ἐπιτροπικῶς» καί σέ τί συνίσταται καί πῶς ἐκφράζεται «τό ἀνώτατο κανονικό δικαίωμα τοῦ Πατριάρχου» στίς Ἐπαρχίες αὐτές.

Γενικά, θεωρῶ ὅτι οἱ σχέσεις τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο πρέπει νά παραμείνουν ὅπως καθορίσθηκαν ἀπό τόν Συνοδικό Τόμο τοῦ 1850 καί τήν Πατριαρχική Πράξις τοῦ 1928, διότι κάθε ἀλλαγή καί ἀμφισβήτηση αὐτῶν τῶν σχέσεων θά προκαλέσῃ ἀπροσμέτρητες ζημιές, τόσο στήν Ἐκκλησία ὅσο καί στό Γένος. Καί ἄν πρόκειται νά γίνῃ κάποια ἀλλαγή, θά πρέπη νά γίνῃ μέσα στά κανο-

νικά πλαίσια πού καθορίζει ή Πατριαρχική Πράξη, ύστερα από
ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη. Καί, βέβαια, οί ἐνδεχόμενες ἀλλαγές θά
πρέπει νά διατυπωθοῦν σέ ἐπίσημη Πατριαρχική καί Συνοδική
Πράξη.

Ὀκτώβριος 2003

Ἡ Πατριαρχική Πράξη τοῦ 1928